

13 juni 2024

Mediaoverzicht Ruimte voor Defensie

Uitgangspunt van dit media-overzicht zijn:

- De overzichten op de website van het Ministerie van Defensie:
[Ruimte per provincie](#)
[Infographics ruimte per provincie](#)
- [De Notitie Reikwijdte en Detailniveau Nationaal Programma Ruimte voor Defensie](#), 15 december 2023, p. 21
- [Nota van Antwoord](#) op Notitie Reikwijdte en Detailniveau Programma Ruimte voor Defensie (31 mei 2024)

Inhoud

Artikelen in media (op basis van Ruimte gezocht voor 13 activiteiten infographic)	2
1. Algemeen	3
2. Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden	4
3. De 'superkazerne' locatie Zeewolde of Dronten	5
4. Grootschalige munitieopslag	6
5. Nieuwe munitieopslag SIC (Snel Inzetbare Capaciteit)	9
6. Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven	9
7. Oefenen in verstedelijkt gebied (oefendorp)	10
8. Amfibisch oefengebied	11
9. Gegarandeerde havencapaciteit Host Nation Support	11
10. Toename gebruik jachtvliegtuigcapaciteit	12
11. Stationering en corridors drones voor cargo	13
12. Laagvlieggebieden helikopters	14
13. Helikopterlandingsplaatsen	14
14. Ruimte voor defensie – Overige parlementaire stukken	15

Artikelen in media (op basis van Ruimte gezocht voor 13 activiteiten [infographic](#))

4.2.2

Nadere blik op de behoeften met een bovenregionale afweging

In tabel 4-1 staan de dertien behoeften met een bovenregionale afweging waarvoor in het planMER alternatieven beschouwd worden. In de passages daarna zijn deze behoeften beknopt toegelicht. In bijlage 2 is uitgebreidere beschrijving van deze behoeften opgenomen.

Tabel 4-1: Overzicht ruimtevragen met bovenregionale afweging

Ruimtevraag met bovenregionale afweging	
(I)	Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden
(II)	Extra locatie grootschalige munitieopslag
(III)	Nieuwe munitieopslag SIC
(IV)	Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven (springterrein)
(V)	Oefenen in verstedelijkt gebied
(VI)	Amfibisch oefengebied
(VII)	Gegarandeerde havencapaciteit Host Nation Support
(VIII)	Toename gebruik jachtvliegtuigcapaciteit
(IX)	Onbemande maritieme helikopters
(X)	Stationering en corridors drones voor cargo
(XI)	Laagvlieggebieden helikopters
(XII)	Helikopterlandingsplaatsen
(XIII)	Korte/smalle onverharde landingsbaan tactisch luchttransport

- **NB de plaatsnamen achter de hoofdstukken worden genoemd in bijlage 1 van [de notitie Reikwijdte en Detailniveau Nationaal Programma Ruimte voor Defensie](#)**
- **Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden** (Ermelo, Stroe, Zeewolde, Biddinghuizen)
- **Extra locatie grootschalige munitieopslag** (Flevoland, Gelderland, Overijssel)
- **Nieuwe munitieopslag SIC (Snel Inzetbare Capaciteit)** (nabijheid Eemshaven, Friesland, Groningen, Drenthe)
- **Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven** (Reek, Frisland, Flevoland, Overijssel, Gelderland)
- **Oefenen in verstedelijkt gebied (oefendorp)** (Marnehuizen, Budel)
- **Amfibisch oefengebied** (Petten, Marnehuizen, Vliehors, Oostvoorne, Oudorp)
- **Gegarandeerde havencapaciteit Host Nation Support** (Eemshaven, Vlissingen, Rotterdam)
- **Toename gebruik jachtvliegtuigcapaciteit** (vliegbases Leeuwarden, Volkel, Gilze-Rijen en Eindhoven, Woensdrecht, de Peel, Groningen, Lelystad, Twente)
- **Onbemande maritieme helikopters** (De Kooy)
- **Stationering en corridors onbemande drones voor cargo** (Deelen)
- **Laagvlieggebieden helikopters** (zie kaart bijlage 1 notitie Reikwijdte p. 101)
- **Helikopterlandingsplaatsen** (Intensiveren bestaande helikopterlandingsplaatsen, intensiveren, inclusief uitbreiding helikopterlandingsplaatsen op land binnen een straal van 60 km

van Gilze-Rijen, Deelen en MVK De Kooy en 60km van Schaarsbergen, Assen, Roosendaal en Nieuw Milligen)

- **Korte/smalle onverharde landingsbaan tactisch luchttransport** (Deelen, Gilze-Rijen, De Peel, Twente Airport)

1. Algemeen

[Defensie geeft uitleg overplannen voor vliegtuigen en munitieopslag](#) / Friesch Dagblad, 12 juni 2024

[Van munitiedepot tot megakazerne: wat valt op in Defensieplannen?](#) / De Stentor, 3 juni 2024

[Ruimtehonger van Defensie wringt met bouw huizen](#) / Trouw, 30 mei 2024

Het is maar de vraag of die ambitie van Defensie waargemaakt kan worden. De militaire macht is niet de enige die speurt naar locaties met vrije ruimte, waarschuwt de onafhankelijke commissie Mer in een advies op verzoek van staatssecretaris Van der Maat (defensie). Ook voor woningbouw, natuur, duurzame energie en wateropslag zijn grote lappen grond nodig.

[Defensie moet knokken voor extra oefenruimte](#) / De Gelderlander, 29 mei 2024

Half december kondigde Defensie aan op 44 plekken in Nederland te willen uitbreiden en veel meer te gaan oefenen. Dit alles om de steeds verder oplopende spanningen in de wereld het hoofd te bieden. „Dat Defensie wil uitbreiden, begrijpen we. En dat dat snel moet gebeuren, snappen we ook“, zegt Hans Mommaas, voorzitter van de Commissie mer. „Maar het zal heel moeilijk worden om de puzzel te leggen. Nederland is ontzettend vol, er zijn zoveel botsende belangen: woningbouw, landbouw, industrie, klimaatmaatregelen, natuur. De ambities van Defensie komen daar nog eens overheen.“

[Militairen moeten ergens kunnen trainen, maar iedereen is bang voor overlast](#) / Hart voor Nederland, 22 mei 2024
(inwoner Marsum over F35 en wethouder Herwijnen over radar)

[Deadline voor visies op Defensieplannen voorbij: dit vindt Flevoland ervan](#) / Omroep Flevoland, 17 februari 2024

Overzicht van de visies van de provincie, het waterschap en de zes Flevolandse gemeentes.

In heel Flevoland wordt gezocht naar ruimte voor meerdere plannen, waaronder:

- Een superkazerne met oefenterrein in Zeewolde of Dronten
- Een munitieopslag in Dronten

- Een NAVO-munitieopslag in Noordoostpolder
- Een laagvlieggebied voor helikopters rondom het Ketelmeer
- Landingsplaatsen voor helikopters
- Een route en standplaats voor cargo-drones
- Een springterrein waar militairen kunnen oefenen en trainen met explosieven

[Stortvloed aan huiverige reacties op plannen Defensie](#) /Trouw, 14 februari 2024

[Nederlanders komen massaal in verzet tegen uitbreiding oefenterreinen leger](#) / De Gelderlander, 13 februari 2024

Ruim 2100 mensen of organisaties klommen in de pen om bezwaar te maken.

[Oorlog in Europa leidt tot meer defensieherrie in onze achtertuin \(vooral tijdens kantooruren\)](#) / AD, 18 januari 2024

Op 31 bestaande kazernes wil de krijgsmacht fors uitbreiden. Het leger zoekt daarnaast 13 nieuwe locaties verspreid over het land. Vooral Flevoland en Gelderland (Ermelo, Apeldoorn, Elburg) zijn daarbij in beeld. Defensie wil gezien de impact daarvan zoveel mogelijk mensen mobiliseren om te reageren met vragen en zienswijzen. Het leger gaat daarbij verder dan ooit, met als doel tot een 'zo breed mogelijk gedragen plan' en 'de beste keuzes' te komen bij de verdeling van de schaarse ruimte in ons land. Meer herrie dus, maar niet de hele dag, verzekert De Jonge. „Het geluk is dat wij vooral tijdens kantooruren werken. "Luitenant-kolonel Eleanor Boekholt-O'Sullivan zegt dat het een hele puzzel is om dit in een dichtbevolkt land als Nederland zo goed mogelijk te doen

2. Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden

[In Ermelo zijn de schapen al gewend aan overvliegende militaire helikopters](#) Trouw, 5 maart 2024

Nu Defensie zoekt naar meer (oefen)ruimte vanwege de oplopende spanningen in de wereld, staat Ermelo 'in het landsbelang' vooraan. Het dorp heeft weinig bezwaren tegen uitbreiding van de legerplaats en militaire activiteit. Opvallend, veel gemeenten die voor uitbreiding in beeld zijn bij Defensie zetten afgelopen weken juist hun hakken in het zand. Zij vrezen dat het ten koste gaat van woningbouw en de energietransitie en zijn bezorgd over de toename van overlast.

[Een kijkje in de Ermelose kazerne die Defensie wil uitbreiden: 'Wij moeten doorgaan waar anderen stoppen'](#) / AD, 2 maart 2024

Defensie wil de kazerne in Ermelo mogelijk intensiever gaan gebruiken.

De gemeente is daar niet op voorhand tegen. Maar wat gebeurt er op dit moment eigenlijk al op het terrein aan de Leuvenumseweg? Wat staat daar allemaal, hoeveel mensen werken er, wat doen ze en waarom? Een bezoekje aan de Legerplaats Ermelo. „Dit is de ruggengraat van het leger.”

[Ermelo zet poorten legerplaats wagenwijd open en ziet kansen: 'Kom maar rondcirkelen met die helikopters'](#) / AD, 2 februari 2024

Laat het leger maar komen. De gemeenteraad van Ermelo staat intensiever gebruik van Legerplaats Ermelo niet in de weg. Wel is er voor defensie nog een karrevracht vragen. Merken bewoners iets van het opblazen van bruggen of enorme rondvliegende drones? En is dit een kans toch van de windturbines in Horst en Telgt af te komen? Mocht 'Den Haag' - want de landelijke politiek gaat er uiteindelijk over - kiezen voor Ermelo, dan legt de raad defensie geen strobreed in de weg. Sterker, het dorp is trots op de rijke historie van bijna honderd jaar gezamenlijke geschiedenis en sprak dat woensdagavond unaniem uit.

[Meer militairen zijn zeker welkom in Ermelo, 'maar dan moeten er wel - en snel - meer woningen bij'](#) / De Stentor, 29 januari 2024

Als Defensie het nodig vindt de Legerplaats Ermelo net buiten het dorp intensiever te gebruiken, dan houdt de gemeente dat niet op voorhand tegen. Ermelo is juist 'trots' op de relatie met Defensie. De gemeente is echter niet van plan eigen ontwikkelingen te laten belemmeren of vertragen. „We zijn al druk met woningbouw en nieuwe bedrijventerreinen.”

3. De 'superkazerne' locatie Zeewolde of Dronten

[Gemeentes ballen samen vuist tegenover Defensie](#) / De Stentor, 10 februari 2024

Grootschalige munitieopslag, legerdrones, een kazerne. Defensie wil fors uitbreiden en Flevoland speelt een belangrijke rol in deze plannen. Delen van Dronten, Zeewolde en de Noordoostpolder zijn in beeld voor nieuwe locaties van de krijgsmacht, maar deze gemeenten staan niet te juichen. „Bij ons kan niet alles meer overal.”

[Dronten wil defensie niet de ruimte geven](#) / Flevopost Dronten, 7 februari 2024

Dronten zit niet te wachten om ruimte te bieden aan defensie voor een kazerne, oefenterreinen en munitieopslag. Dat laat het college van b+w in een zienswijze aan het ministerie weten en de gemeenteraad staat daar volledig achter.

[Een superkazerne onder zeeniveau, is dat wel zo handig?](#) /Omroep

Flevoland, 20 januari 2024

Een 'superkazerne' in Zeewolde of een munitieopslag in Dronten. Defensie gaat zich mogelijk in Flevoland vestigen, maar hoe verstandig is het om militaire gebouwen onder zeeniveau te plaatsen? Zijn de dijken dan niet een makkelijk doelwit? Dat hangt volgens expert Patrick Bolder van kennisinstituut HCSS af van de strategische waarde van de militaire gebouwen die in Flevoland komen.

[Krijgt Zeewolde duizenden militairen op een 'superkazerne'?](#) / Trouw, 3 januari 2023

[Boeren waarschuwen voor Amerikaanse taferelen in Zeewolde door komst superkazerne](#) / de Gelderlander 3 januari 2023

Terwijl de Flevolandse commissaris van de Koning Leen Verbeek in zijn nieuwsjaarstoespraak de rode loper uitlegt voor Defensie, komen de boeren in het gebied nabij de Nijkerkerbrug in opstand.

Zie verder [dossier Kazerne defensie Zeewolde](#) op omroep Flevoland

4. Grootschalige munitieopslag

De voorkeur gaat uit naar één grote locatie. Is dat niet mogelijk, dan zijn er twee kleinere locaties nodig.

[Mogelijk munitiedepot in Dalfsen, gemeente overvallen](#) / De Stentor, 5 juni 2024

In heel het land wordt gezocht naar geschikte locaties voor Defensie om laag overheen te vliegen, om te oefenen met explosieven of om wapens op te slaan. Dalfsen komt in de plannen van Defensie voorbij. Voor de gemeente komt dat echter als een totale verrassing.

[Dinkelland wil geen groot munitiedepot: 'Ruimte is 'n keer op'](#) /Twentsche Courant Tubantia, 22 februari 2024

Bewoners van het gebied tussen Rossum, Weerselo en Denekamp zijn 'zeer verontrust' over het feit dat dit gebied in beeld is voor een grootschalige opslag van munitie.de

['Defensie zet nog meer druk op schaarse ruimte'](#) / De Gelderlander, 17 februari 2024

Voor het rivierengebied heeft het ministerie plannen op het gebied van laagvlieggebieden voor helikopters en een extra locatie voor een grootschalige munitieopslag.

In het rivierengebied is de schaarse ruimte ook nodig voor nieuwe energie (windmolens of zonneparken). Door de plannen van Defensie kan de

aanpak van de uitdagingen 'mogelijk in het gedrang komen'. Daarom maakt de Regio Rivierenland officieel bezwaar.

[Defensie wil extra opslag, maar Staphorst wil niet nog meer bommen/](#)
Steenwijker Courant, 14 februari 2024

De gemeente probeert in het voortraject het ministerie af te houden van een extra opslagplek of een uitbreiding van de bestaande opslag voor munitie in Staphorst, omdat dat ongewenste gevolgen heeft voor de woningbouw, recreatie en niet te vergeten de veiligheid.

[Munitiedepot bij Schoonoord verrast Coevorden. 'Hoe komen ze aan deze plek?'](#) / Dagblad van het Noorden, 13 februari 2024

De gemeente Coevorden is boos op Defensie vanwege plannen om bij Schoonoord een munitiedepot aan te leggen. „We zijn compleet overvallen”, zegt wethouder Erik Holties over dit voornemen. Er is inmiddels een brief op poten de deur uitgegaan. „We hebben ons ongenoegen geuit aan Defensie, want dit is niet hoe overheden met elkaar om horen te gaan”, zegt Holties. „We weten niet hoe ze aan deze plek komen en hoe ze het depot willen invullen.”

[Groningers vrezen vooral de zware explosieven bij uitbreiding defensierrein Marnewaard](#) / Trouw.nl, 13 februari 2024

Voor protesten is het nog veel te vroeg, maar omwonenden van het defensierrein Marnewaard vrezen uitbreiding en een toekomst met zware explosieven. 'Herstelde huizen krijgen opnieuw klappen.'

[Defensie zoekt in Staphorst extra ruimte om wapens op te slaan, gemeente benoemt mogelijke obstakels](#) / De Stentor, 12 februari 2024

Het Staphorster college wijst erop dat concrete plannen vanuit de provincie Overijssel nog in de maak zijn, maar het verwacht binnen afzienbare tijd geen aanvullende opgave op het gebied van natuur, water of stikstof. Conclusie: 'De komst van een extra munitiedepot heeft mogelijk verstreckende en ongewenste effecten voor de landbouw', aldus burgemeester en wethouders

[Defensie wil vleugels uitslaan, maar tegen welke prijs? /](#) Friesch Dagblad, 10 februari 2024

Meer vliegbases op Vliegbasis Leeuwarden, meer oefenruimte en nieuwe opslagplekken voor munitie. De wensen van Defensie voor meer ruimte in Fryslân leiden tot onrust onder omwonenden en gemeenten.

[Gemeentes ballen samen vuist tegenover Defensie/](#) De Stentor, 10 februari 2024

Delen van Dronten, Zeewolde en de Noordoostpolder zijn in beeld voor nieuwe locaties van de krijgsmacht, maar deze gemeenten staan niet te juichen. „Bij ons kan niet alles meer overal.”

[Opslag van bommen en kogels in Twents buitengebied?](#) / De Twentsche Courant Tubantia, 9 februari 2024

Dinkelland, dat samenwerkt met de gemeente Tubbergen, is duidelijk: een munitiedepot op deze schaal ziet het absoluut niet zitten. Daarbij wordt gewezen op de transitieopgaven die er de komende jaren liggen in het buitengebied.

[Buren wil geen grote munitieopslag van Defensie](#) / De Gelderlander, 9 februari 2024

Buren verzet zich tegen de mogelijke komst van een grootschalige munitieopslag van Defensie. De gemeente wordt door Defensie als potentiële locatie gezien voor het bewaren van miljoenen Nederlandse én buitenlandse patronen.

De komst van zo'n opslag zou onder meer de mogelijkheden voor woningbouw beperken 'en dat is juist iets waar op dit moment grote behoefte aan is'.

[Dronten wil defensie niet de ruimte geven](#) / Flevopost Dronten, 7 februari 2024

Dronten zit niet te wachten om ruimte te bieden aan defensie voor een kazerne, oefenterreinen en munitieopslag. Dat laat het college van b+w in een zienswijze aan het ministerie weten en de gemeenteraad staat daar volledig achter.

[Liggen er straks miljoenen kogels in Rivierenland?](#) / De Gelderlander, 2 februari 2024

De Rivierenlandse gemeenten die in de opslagcirkel liggen of eraan grenzen, houden zich op de vlakte over wat ze van de plannen vinden. 'Op dit moment onderzoeken we wat dit voor de gemeente Tiel betekent en of we een zienswijze gaan opstellen', reageert Tiel. West Betuwe beraadt zich 'of en hoe we reageren'.

En Buren, de gemeente waarin de cirkel is ingetekend? We hebben de notitie van defensie gezien, zijn de stukken aan het bestuderen en beraden ons op een reactie.'

[Bezorgde Hogelandsters: 'Onthutsend dat Defensie hier wil oefenen met zware explosieven'](#) / RTV Noord, 1 februari 2024

De uitbreidingsplannen voor het militaire oefenterrein in De Marnewaard in Lauwersoog wekken zorgen bij inwoners in de omliggende dorpen. Defensie wil het terrein met 300 tot 700 hectare uitbreiden en overweegt het als locatie voor munitieopslag.

['It liket earder in âldjiersstunt'](#) / Leeuwarder Courant, 27 december 2023

De kans dat er een opslagcomplex komt in de weilanden tussen Lemmer, Oosterzee en Bantega, is op het eerste oog dus klein. De bedoeling van

een munitiedepot is uiteindelijk dat bijna niemand doorheeft dat het er is. Als directe buurt heb je er waarschijnlijk weinig aan, behalve als je de werkgelegenheid meetelt: in Veenhuizen op dagelijkse basis voor zo'n honderd man

[LTO kritisch over mogelijke munitieopslag in Flevoland: 'Bizar als boeren daarvoor moeten wijken'](#) / De Stentor, 20 december 2023

Landbouworganisatie LTO Noord wil niet dat landbouwgrond in Flevoland wordt opgeofferd voor opslag van munitie voor andere landen. Voorzitter Dirk Bruins noemt het 'bizar' als boeren hiervoor moeten wijken.

['Het is de vraag of grootschalige munitieopslag wel echt veilig is'](#) / de Twentsche Courant Tubantia, 19 december 2023

Het plan van het ministerie van Defensie om te kijken of grootschalige opslag van munitie in Noordoost-Twente mogelijk is leidt niet tot een explosie van verontwaardiging. Uit de eerste reacties blijkt dat als de veiligheid wordt gegarandeerd de deur niet dicht is.

[Burgemeester Dronten: Defensie-plannen voor munitieopslag onverwacht](#) / Omroep Flevoland, 19 december 2023

5. Nieuwe munitieopslag SIC (Snel Inzetbare Capaciteit)

Het zoekgebied een nieuwe munitieopslag specifiek voor SIC (containeropslag) gericht op Noordoost Nederland (Friesland, Groningen, Drenthe en Noordelijk Flevoland). Deze afbakening is gekozen door de nabijheid van de Eemshaven; in de Eemshaven wordt de munitie op transport uit Nederland.

[Defensie wil extra munitiedepots in Groningen, provincie ziet dat niet zitten: 'Dit hebben ze niet goed gezien'](#) / RTV Noord, 7 februari 2024
Provinciebestuurder Bram Schmaal (Groningen Belang) heeft aan Defensie laten weten dat hij niet van plan is om mee te werken aan twee munitiedepots in de gemeenten Groningen en Midden-Groningen. Een exacte locatie is niet genoemd door Defensie, maar ze hebben wel een voorkeursgebied aangewezen. Als het aan de provincie ligt, kan er dus een streep door de beide gebieden.

Zie ook hierboven reactie noord-nederland

6. Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven

Tot de redelijkerwijs te beschouwen alternatieven behoren:

1. uitbreiding van het bestaande springterrein Reek;
2. de aanleg van een nieuw, groter terrein in de nabijheid van genie-eenheden in de regio Arnhem-Apeldoorn-Zwolle (nabij of op ASK en Wezep) of in de regio Marnehuizen

[Korhoen in stelling gebracht tegen plannen Defensie](#) / De Twentsche Courant Tubantia, 5 juni

Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer willen niets weten van de aanleg van een militair oefenterrein op een deel van de Sallandse Heuvelrug. Volgens beide natuurorganisaties moet Defensie maar een andere plek zoeken voor het oefenen met explosieven. Zelfs het korhoen wordt in stelling gebracht.

[Maashorst is tegen nog meer overlast van vliegbasis Volkel](#) / De Gelderlander, 9 februari 2024

De gemeente Maashorst wil niet dat inwoners nog meer overlast ondervinden van de vliegbasis Volkel en het springterrein in Reek. Dat is de strekking van het bezwaarschrift dat de gemeente heeft ingediend als reactie op de uitbreidingsplannen van Defensie.

[Natuurlijk moet Defensie oefenen met explosieven, maar nóg meer overlast van springterrein Reek? 'Dat kan echt niet'](#) / Eindhovens Dagblad, 27 januari 2024

Lange tijd werd er in de open lucht geoefend met handgranaten en explosieven. Dat zorgde in de directe omgeving regelmatig voor fikse schade aan boerderijen en huizen. Die overlast verminderde toen Defensie vaker in bunkers ging werken en het knalterrein met hoge geluidswallen beter werd afgeschermd.

7. Oefenen in verstedelijkt gebied (oefendorp)

(1) Een nieuwe locatie om te oefenen in verstedelijkt gebied, hiervoor zijn twee varianten in beeld:

- a. Noord-Brabant, Budel, Nassau Dietz Kazerne;
- b. Noord-Brabant, Budel, oefenterrein Weerterheide;

(2) Een of meerdere van de bestaande oefenterreinen. De selectiecriteria zijn:

- a. Mogelijkheden voor het oefenen met drones (geen noflyzones);
- b. Mogelijkheden voor bebouwingmogelijkheden (buiten Natura 2000-gebieden);
- c. Oefenterrein met voldoende omvang (circa 1x1 km)

[Uitbreiding defensieterrain De Haar is 'unieke kans' voor de natuur](#) / RTV Drenthe, 27 mei 2024

Niet iedereen staat te springen om uitbreiding van defensie terreinen, zoals bij De Haar. Maar voor de natuur is het een 'unieke kans', stelt de Natuur en Milieufederatie Drenthe.

[Vught op nominatie als 'oefendorp' voor Defensie: 'Onaanvaardbare toename van overlast'](#) / Brabants Dagblad, 3 maart 2024

Nog meer ronkende helikopters boven het dorp? Dat ziet Vught niet zitten. De gemeente baalt ervan dat het ministerie van Defensie de omgeving van de Vughtse Heide op het oog heeft om vaker te kunnen oefenen

[Waarom krijgt Brabant gemiddeld meer defensieoverlast?](#) / Nu.nl, 10 februari 2024

Brabant zit absoluut niet te wachten op alle uitbreidingsplannen van Defensie. In een stevige brief aan het ministerie van Defensie beklaagt het provinciebestuur zich dat Brabant veel meer voor de kiezen krijgt dan andere provincies. 'Het zoet en het zuur moeten eerlijk verdeeld worden.'

8. Amfibisch oefengebied

[Defensie wil schietterrein Petten weer gebruiken; zoektocht Meer fysieke ruimte en vergunningen zijn nodig](#) / Noordhollands Dagblad, 7 juni 2024

[Nu al knettert het dag en nacht rondom oefenterrein Marnewaard](#) / Trouw, 14 februari 2024

[Gemeente Schagen stelt vragen aan Defensie](#) / Noordkaap Centraal, 3 februari 2024

[Duinen als militair oefenterrein](#) / Noordhollands Dagblad, 31 januari 2024

9. Gegarandeerde havencapaciteit Host Nation Support

[Ook Defensie wil 'n stukje haven](#) / Provinciale Zeeuwse Courant, 24 februari 2024

Vlissingen vraagt Rijk vele plannen in Sloegebied op elkaar af te stemmen

[Zeeland wil geen militair oefenterrein worden](#) / Omroep Zeeland, 9 februari 2024

Het provinciebestuur maakt zich zorgen over nieuwe activiteiten die het Ministerie van Defensie in Zeeland wil uitvoeren. Door de veiligheidssituatie in de wereld wil de krijgsmacht meer kunnen oefenen. De provincie begrijpt dat, maar maakt bezwaar tegen laagvliegende

helikopters boven landbouwgronden, natuurgebieden en recreatieterreinen.

10. Toename gebruik jachtvliegtuigcapaciteit

[Straaljagers en militaire drones meer dan welkom op Twente Airport /](#)

RTV Oost, 6 juni 2024

De kans wordt steeds groter dat Vliegveld Twente weer een pleisterplaats wordt voor jachtvliegtuigen als de F35. De gemeente Enschede en de provincie Overijssel, beide eigenaar van het vliegveld, voelen veel voor militair medegebruik van Twente Airport.

[Defensie op zoek naar extra plek voor F-35 /](#) Reformatisch Dagblad, 6

juni 2024

Defensie stationeert F-35's op de burgerluchthavens Eelde, Lelystad of Twente. Overijssel ziet de kisten wel zitten. Flevoland en Drenthe niet.

[Reactie defensie op bezwaren tegen in gebruik nemen vliegbasis De Peel](#)

['heel teleurstellend'](#) / Dagblad De Limburger, 6 juni 2024

Bij die plannen van defensie horen onder meer de reactivering van de 'slapende' vliegbasis De Peel in Vredepeel en de ontwikkeling van Weerterheide bij Weert. Natuurgebied Crayelheide in Boekend is in beeld voor oefeningen van militairen. Zowel Weert als Venlo is een optie voor de bouw van een oefendorp om gevechten in een stad na te bootsen. Datzelfde geldt voor de Nassau-Dietz Kazerne in Budel.

['Uitbreiding van Defensie heeft hier een groot effect'](#) / BN/De Stem, 5

maart 2024

De uitbreidingsplannen van Defensie met meer vliegtuigen voor jachtvliegtuigen en helikopters gaan ook in Bredase natuurgebieden voor geluidsoverlast zorgen, zo vreest het Bredase stadsbestuur.

[Gemeente Helmond ziet plannen Defensie als 'slecht idee'](#) / Dit is

Helmond, 21 februari 2024

Samen met de andere Peelgemeenten heeft de gemeente Helmond een zienswijze ingediend tegen de plannen.

[Gemeente Deurne uit zorgen naar Defensie over plannen voor heropening](#)

[vliegbasis De Peel](#) / dmgDeurne, 16 februari 2024

Naar aanleiding van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), waarin Defensie mogelijke locaties beschrijft om haar activiteiten uit te breiden, heeft gemeente Deurne een zienswijze ingediend. Hierin worden naar Defensie ernstige zorgen geuit over de mogelijke heropening van vliegbasis De Peel en de gevolgen hiervan voor de omgeving en inwoners.

Deurne is één van de dertien gemeenten in de regio die elk een eigen zienswijze indient tegen de plannen.

[Waarom krijgt Brabant gemiddeld meer defensieoverlast?](#) / Nu.nl, 10 februari 2024

Brabant zit absoluut niet te wachten op alle uitbreidingsplannen van Defensie. In een stevige brief aan het ministerie van Defensie beklaagt het provinciebestuur zich dat Brabant veel meer voor de kiezen krijgt dan andere provincies. 'Het zoet en het zuur moeten eerlijk verdeeld worden.

[F35's in De Peel? 'Dit gebied is nu al zwaar belast'; Binnenkort boven uw hoofd? ; Door de onrust in de wereld wil de krijgsmacht uitbreiden. Niet alleen met wapens en menskracht..](#) / NRC, 9 februari 2024

Defensie groeit weer en zoekt extra ruimte. Reactivering van vliegbasis De Peel is een optie. De regio verzet zich. „Defensie waant zich alleen op de wereld. Hun belang is hét belang."

[Plan voor uitbreiding vliegbasis stuit op hevig verzet: "Tegen alle afspraken in"](#) /Omroep Leeuwarden, 8 februari 2024

[De krijgsmacht strijdt mee om de ruimte in Nederland](#) / Trouw, 20 januari 2024

Tientallen paardenbedrijven zijn gevestigd in de omgeving van Ysselsteyn. In de buurt ligt ook het befaamde hippisch centrum Peelbergen, dat paardenliefhebbers van over de hele wereld verwelkomt. De vraag is hoelang nog. De naburige militaire vliegbasis De Peel is namelijk in beeld als een van de mogelijke locaties voor het stationeren van F-35 gevechtsvliegtuigen. Daarmee zou de vliegbasis na meer dan dertig jaar weer in gebruik worden genomen, tot afschuw van paardenhouders, gemeenten en natuur- en milieuorganisaties.

11. Stationering en corridors drones voor cargo

[Extra vliegtuigen bij Deelen? Misschien niet, dankzij Twente](#) / De Gelderlander, 3 juni 2024

Bezorgde inwoners van Arnhem en Ede die niet willen dat er meer geoefend wordt op en rondom vliegbasis Deelen kunnen mogelijk opgelucht ademhalen. De provincie Overijssel wil graag diensten naar Twente halen die defensie eigenlijk op Deelen had bedacht.

[Zorgen over meer oefeningen bij vliegbasis Deelen](#) / de Gelderlander, 9 maart 2024

De gemeente Arnhem maakt zich grote zorgen over de plannen van Defensie om vliegbasis Deelen in Schaarsbergen de komende jaren intensiever te gebruiken voor militaire oefeningen met (laagvliegende)

helikopters, maar mogelijk ook voor cargodrones en transportvliegtuigen. Ze vreest onder andere de gevolgen voor de natuur, de stilte en rust op de Veluwe.

Dat schrijft Arnhem in een reactie op een toekomstschets van het ministerie van Defensie. In dit rapport geeft Defensie aan welke mogelijkheden ze in Nederland ziet voor de beste plek om te bouwen, oefenen of vliegen.

12. Laagvlieggebieden helikopters

[Meer paniek bij paarden als Defensie vaker met heli's oefent?](#) / Brabants Dagblad, 3 februari 2024

In de zoektocht naar extra laagvlieg-gebieden om te oefenen met helikopters, zegt Defensie de impact op mens en dier mee te wegen. Paardenhouders vrezen dat dieren zich in paniek verwonden. „Enig incident is echter nooit uit te sluiten.”

[Grote bezorgdheid paardeneigenaren over laagvliegoefeningen: 'Heli's kunnen tot op grassprietniveau naar beneden komen'](#) / AD, 28 januari 2024

Eigenaars van paarden en hobbydieren, let op: de kans is reëel dat Defensie vanaf volgend jaar laag over komt vliegen met helikopters, en ook grondoefeningen uitvoert. „Mensen moeten weten wat hun letterlijk boven het hoofd hangt!”

Zo luidt de waarschuwing van Jacqueline Knipscheer en Robert van Aalst, bewoners van het buitengebied tussen Etten-Leur en Zundert. Beiden hebben paarden.

[Veehouder over defensieplannen: 'Kan mijn dieren niet beschermen'](#) / Omroep Gelderland, 17 januari 2024

Is het aan defensie ligt wordt een groot deel van de Achterhoek laagvlieggebied. Dat leidt tot ongenoegen bij veehouders.

13. Helikopterlandingsplaatsen

[Extra helikopterlandingen, drones en opleidingscentrum: Marechaussee wil uitbreiden in onze regio](#) / Omroep West, 31 mei 2024

Een nieuw opleidingscentrum - met gloednieuwe schietbaan - voor de Marechaussee, meer gebruik maken van de helikopterlandingsplaats op de Waalsdorpervlakte en onbemande drones die straks over de Bollenstreek moeten vliegen.

14. Ruimte voor defensie – Overige parlementaire stukken

[Stenogram Personeel/Materieel \(ongecorrigeerd\)](#)

Antwoord staatssecretaris nav inbreng Oostenbruggen:

U vroeg ook hoe de gesprekken met burgemeesters en belangengroepen lopen. Er zijn op dit moment veel gesprekken op het punt van het Nationale Programma Ruimte voor Defensie. In de komende periode hebben naast medeoverheden ook particulieren de mogelijkheid om te participeren via gebiedsbijeenkomsten die door de twaalf provincies worden georganiseerd in april en mei. Er zijn nog verschillende momenten van inspraak. Zoals ik ook tegen de heer Tuinman zei in het tweeminutendebat: dit gaat wel voor reuring en schuring zorgen. Maar goed, niemand kan ons verwijten dat we hebben geprobeerd om op een achternamiddag allerlei dingen te regelen. Het is heel transparant en er zijn veel momenten van inspraak. Daarom is ook bij al die provincies onder de aandacht gebracht: let op en wees hierbij betrokken

[Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden](#) , 1 februari 2024

Wat is de huidige stand van zaken omtrent de milieurapportage van de centrale kazerne in Zeewolde? Worden in deze rapportage ook de effecten onderzocht voor de directe omgeving van de locatie? Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 36 410 K, nr. 6 2 De milieueffectrapportage voor de centrale kazerne is nog niet gestart. Dit onderzoek wordt in Q1 2024 uitgevoerd, waarbij de milieueffecten voor de verschillende alternatieve locaties worden onderzocht. Dit betreft o.a. de effecten op een gezonde en veilige leefomgeving, klimaatadaptatie, mobiliteit en economie. Op 11 mei 2023 is de Kamer, via de brief «Stand van zaken project centrale kazerne» (Kamerstuk 36 124, nr. 30), geïnformeerd over het uitstel van de besluitvorming rondom de voorlopige voorkeurslocatie Zeewolde (Spiekweg). In deze Kamerbrief is aangegeven dat Defensie een breed ruimtelijk proces met voldoende ruimte voor participatie en communicatie wil doorlopen, zodat er een solide basis ligt voor het besluit over de meest geschikte locatie. Het project centrale kazerne maakt daarom deel uit van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) om nut en noodzaak van de concentratie op één kazerne en vervolgens de verschillende mogelijke locaties goed te kunnen wegen. De eerdere verkenning die Defensie heeft uitgevoerd, de hiermee opgedane inzichten, evenals de inbreng

[Lijst van vragen en antwoorden inzake Stand van Defensie najaar 2023](#)

(Kamerstuk 36410-X-5) 23 januari 2024

12. Heeft Defensie, naast vergunningen vragen voor het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD), ook geprobeerd die uitzonderingspositie te verwerven die ze nu niet heeft? Defensie dient zich net als een ieder in Nederland te houden aan wet- en regelgeving en waar

nodig vergunningen te hebben of aan te vragen. Defensie heeft geen algehele uitzonderingspositie. Wel vraagt de bijzondere positie van de krijgsmacht op bepaalde momenten speciale aandacht. Defensie beziet waar wet- en regelgeving knellend is bij het gereedstellen en zoekt naar mogelijkheden, en indien nodig specifieke defensiewetgeving om hierbij tot maatwerkoplossingen te komen wanneer de situatie daarom vraagt. Het uiteindelijke doel moet zijn dat Defensie voldoende ruimte heeft om invulling te kunnen geven aan haar grondwettelijke taken, ook omdat gereedstelling voor hoofdtaak 1 een grotere intensiteit van oefenen van ons vraagt.

Contact

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de informatiespecialist van de commissie Defensie, Annette van der Meer

j.vdmeer@tweedekamer.nl